

Rada
Evropské unie

Brusel 22. února 2021
(OR. en)

6324/21

COHOM 31
COPS 61
CONUN 14
COASI 23
MAMA 27
COEST 43
COAFR 50
DEVGEN 29
CFSP/PESC 151
COVID-19 46

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel: Generální sekretariát Rady

Datum: 22. února 2021

Příjemce: Delegace

Předmět: Závěry Rady o oživení po skončení pandemie COVID-19 s ohledem na lidská práva

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o oživení po skončení pandemie COVID-19 s ohledem na lidská práva, které schválila Rada na svém 3785. zasedání konaném dne 22. února 2021.

Závěry Rady o oživení po skončení pandemie COVID-19 s ohledem na lidská práva

Souvislosti

1. Rada připomíná, že všechna lidská práva jsou univerzální, nedělitelná, vzájemně provázaná a na sobě závislá. Význam této skutečnosti je zvláště umocněn v době krize, kdy je nutné chránit zejména osoby ve zranitelném postavení, osoby znevýhodněné a marginalizované.
2. Rada opětovně potvrzuje, že z hlediska uplatňování všech lidských práv a dodržování demokratických zásad představují krizové situace mimořádnou zkoušku. Probíhající pandemie COVID-19 a její socioekonomické důsledky mají na lidská práva, demokracii a právní stát včetně občanského prostoru stále výraznější negativní dopad. Již existující nerovnosti se v jejím důsledku prohlubují a tlak, jemuž jsou vystaveny osoby ve zranitelném postavení, se zvyšuje. V této situaci je nezbytné do lidských práv, demokracie, právního státu a příznivého občanského prostoru investovat, mají-li být naše společnosti spravedlivější, ekologičtější, odolnější a inkluzivnější. V době pokračujícího porušování lidských práv, v době, kdy se v mnoha částech světa musí demokracie vyrovnávat se závažnými výzvami a prostor pro občanskou společnost se zužuje a je výrazně omezován, mimo jiné ze strany států zneužívajících pandemii COVID-19 jako záminku pro porušování zásad právního státu a mezinárodních závazků, pro oklešťování lidských práv a pro limitaci občanského prostoru, EU podporuje účinné naplňování výzvy generálního tajemníka OSN k přijetí opatření v oblasti lidských práv, jakož i jeho vedoucí úlohu, pokud jde o začlenění lidských práv do centra reakce na pandemii COVID-19. Rada připomíná, že veškerá omezení lidských práv musejí být v naprostém souladu s mezinárodním právem, zejména musejí být stanovena zákonem, nezbytná, přiměřená, dočasná a nediskriminační.

3. Rada zdůrazňuje, že lidská práva, demokracie a právní stát zůstanou ústředním prvkem reakce EU na pandemii COVID-19 i ústředním prvkem oživení po jejím skončení, jak bylo uvedeno v závěrech Rady k Akčnímu plánu EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024. Zvláštní pozornost je třeba věnovat možným dlouhodobějším účinkům pandemie na požívání všech lidských práv, včetně základních svobod, rovnosti a zásady nediskriminace. V tomto ohledu musejí být dodržovány příslušné mezinárodní normy. Jedná se mimo jiné o zajištění genderově a věkově senzitivního přístupu zohledňujícího zdravotní postižení, jakož i o cílená opatření pro osoby ve zranitelném postavení, a to během pandemie i v plánech obnovy.
4. EU se zavazuje zajistit, že její reakce bude zachovávat důstojnost a lidská práva všech bez jakékoli diskriminace. Nikdo nesmí být opomenut, žádná lidská práva nesmí být přehlížena.

Obnovou ke zlepšení

5. Rada opětovně potvrzuje, že díky socioekonomické reakci, jejímž jádrem budou lidská práva, bude možno zajistit kvalitnější a udržitelnější oživení. Pandemie COVID-19 je rovněž varovným signálem, pokud jde o ještě závažnější hrozbu v podobě změny klimatu a zhoršování životního prostředí. Činnost EU by měla vycházet z Pařížské dohody o změně klimatu a z Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 a měla by být založena na lidských právech. Měla by také napomáhat k zajištění udržitelných politik hospodářského oživení po krizi COVID-19, v nichž budou zohledněny otázky klimatu, neboť takové politiky představují významný prvek strategie udržitelného růstu, která zajišťuje inkluzivní a spravedlivou transformaci odolnou vůči změně klimatu.

6. Důsledky pandemie COVID-19 s sebou přinášejí prohlubování globálních socioekonomických nerovností, vedou ke zvyšování nezaměstnanosti, ohrožují sociální soudržnost a neúměrně zasahují osoby ve zranitelném postavení, osoby znevýhodněné a marginalizované, a to včetně osob nejvíce postižených chudobou, osob v neformální ekonomice, nezaměstnaných, žen a dívek, osob se zdravotním postižením, seniorů, příslušníků menšin včetně národnostních, etnických a náboženských menšin, osob LGBTI, migrantů a uprchlíků, dětí a mládeže. EU jedná rychle prostřednictvím okamžitých opatření na podporu hospodářství, která řeší dopady hospodářského útlumu na zaměstnanost a sociální oblast. EU se rovněž zaměří na inkluzivní politiky, aby zmírnila důsledky dlouhodobé povahy, přičemž mimo jiné bude poskytovat podporu mladým lidem. Sociální ochrana, lidská práva ve světě práce a hospodářské intervence musejí být přístupné všem; zvláštní pozornost je pak nutno věnovat přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením a pro osoby které jsou nejvíce ohroženy. EU vyzývá k plnému dodržování lidských práv a základních svobod všech migrantů, uprchlíků a vnitřně vysídlených osob, přičemž zvláštní pozornost je třeba věnovat nejzranitelnějším osobám včetně dětí.
7. Rada je hluboce znepokojena neúměrným negativním dopadem pandemie COVID-19 na požívání lidských práv ze strany žen a dívek a na genderovou rovnost na celém světě. Ženy, které tvoří přibližně 70 % celosvětové pracovní síly v odvětvích zdravotní péče a sociálních služeb, stojí v přední linii reakce na pandemii a jsou neúměrně postiženy ztrátou pracovních míst a příjmů, pracovním vykořisťováním, uzavíráním škol a nárůstem neplacené pečovatelské práce. Rovněž jsou ve zvýšené míře vystaveny domácímu násilí a trpí přerušným přístupem ke službám zdravotní péče v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví. EU zintenzivní úsilí, aby zajistila oživení založené na lidských právech zohledňující genderové aspekty, přičemž bude mít na zřeteli zvláště skutečnost, že je třeba zabezpečit plné požívání lidských práv ze strany žen a dívek. EU se bude i nadále zasazovat o vymýcení všech forem sexuálního a genderově podmíněného násilí, on-line i off-line, a bude v čele akční koalice proti genderově podmíněnému násilí v rámci Fóra generací pro rovnost.

8. Rada zůstává znepokojena negativním dopadem pandemie COVID-19 na práva dětí na celém světě, především dětí nacházejících se již tak ve znevýhodněném či zranitelném postavení a dětí postižených ozbrojenými konflikty. Evropská unie zvýší úsilí věnované spolupráci s partnery a bude se výrazněji zasazovat o to, aby se děti dostaly do centra úsilí věnovaného oživení, aby bylo zajištěno plné respektování jejich práv a aby byly chráněny před všemi formami chudoby, násilí, vykořisťování, zanedbávání a zneužívání.
9. Rada připomíná závěry Rady o lidských právech a důstojné práci v globálních dodavatelských řetězcích a svůj závazek provádět obecné zásady OSN v oblasti podnikání a lidských práv s cílem respektovat a chránit lidská práva a pracovní právo a normy před nepříznivými dopady způsobenými podniky a mimo jiné v tomto ohledu zajistit, že subjekty, jež jsou podnikatelskou činností nějak dotčeny, budou mít přístup k účinné právní ochraně.
10. Rada je znepokojena negativním dopadem pandemie COVID-19 na práva osob se zdravotním postižením, které představují 15 % světové populace. EU zintenzivní spolupráci s partnery, aby zajistila plné požívání lidských práv ze strany osob se zdravotním postižením v souladu s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením a také aby zajistila, že potřeby těchto osob budou během procesu obnovy plně zohledněny.
11. Rada znovu potvrzuje právo každého jednotlivce na nejvyšší dosažitelnou úroveň tělesného a duševního zdraví. Imunizaci proti onemocnění COVID-19 je třeba považovat za celosvětový veřejný statek a zajistit celosvětový včasný, spravedlivý a rovný přístup k bezpečným, cenově dostupným a účinným očkovacím látkám, terapeutice a diagnostice.

12. EU je i nadále odhodlána prosazovat, chránit a naplňovat všechna lidská práva a usilovat o úplné a účinné provádění Pekingské akční platformy a akčního programu Mezinárodní konference o populaci a rozvoji, jakož i výsledků jejich hodnotících konferencí a v této souvislosti se bude nadále zasazovat o sexuální a reprodukční zdraví a práva. S ohledem na výše uvedené EU znovu potvrzuje odhodlání prosazovat, chránit a uplatňovat právo každého jednotlivce mít plně pod kontrolou záležitosti svého pohlavního života a sexuálního a reprodukčního zdraví a právo o nich svobodně a odpovědně rozhodovat, a to bez diskriminace, nátlaku a násilí. EU dále zdůrazňuje, že je zapotřebí všeobecný přístup ke kvalitním a cenově dostupným komplexním informacím o sexuálním a reprodukčním zdraví a ke vzdělávání, včetně komplexní sexuální výchovy, jakož i ke službám zdravotní péče.
13. Hlavními prioritami jsou upevnění vedoucí a koordinační úlohy Světové zdravotnické organizace v oblasti celosvětového zdraví, posílení systémů zdravotní péče a zajištění dostupnosti všeobecné zdravotní péče, umožnění lepší připravenosti a schopnosti reakce na pandemii na celosvětové, regionální a vnitrostátní úrovni při současném uplatňování Mezinárodních zdravotnických předpisů a dále i zajištění přístupu k vodě, hygienickým a sanitačním zařízením a podpora komplexních, inkluzivních a nediskriminačních přístupů k problematice veřejného zdraví.
14. Ke kvalitnějšímu a rychlejšímu oživení po pandemii COVID-19 přispívá i občanská společnost a obránci lidských práv, a to jak on-line, tak off-line, včetně obránců lidských práv žen, a v tomto směru je jejich úloha nebyvale důležitá EU uznává, že jejich úloha bude i nadále důležitá pro povzbuzování k solidaritě, poskytování podpory těm, kdo ji nejvíce potřebují, obranu lidských práv, základních svobod a demokratického prostoru a prosazování odpovědnosti za porušování a zneužívání lidských práv. V některých zemích došlo během pandemie COVID-19 k prudkému nárůstu počtu útoků na obránce lidských práv. EU je i nadále odhodlána zajistit příznivé prostředí, které všem obráncům lidských práv umožní svobodně a bezpečně vykonávat jejich nesmírně důležitou práci.

15. Pandemie COVID-19 ukázala zásadní úlohu, kterou jakožto jedna ze základních složek demokratické společnosti plní svobodné, pluralistické a nezávislé sdělovací prostředky tím, že občanům poskytují spolehlivé informace založené na faktech a přispívají k záchraně životů. V tomto ohledu má klíčový význam podpora bezpečnosti novinářů. K ohrožení života mohou vést dezinformace, a to jak on-line, tak off-line. Je velice důležité proti dezinformacím důrazně bojovat pomocí transparentních, včasných a faktických informací, a to i ve fázi oživení, a posilovat tak odolnost společností. Nejdůležitějšími dlouhodobými opatřeními pro boj proti dezinformacím a jejich důsledkům jsou ochrana svobody projevu a podpora mediální a informační gramotnosti.
16. Pandemie COVID-19 urychlila digitalizaci našich společností a v jejím důsledku museli mnozí z nás pracovat, učit se a stýkat se s ostatními na dálku. Nezbytnou součástí reakce EU na pandemii COVID-19 jsou přístupná digitální řešení. Zásadní význam pro zvýšení odolnosti postižených společností mají posílení digitálních kapacit systémů zdravotní péče a zavádění elektronického vzdělávání a digitálních řešení v oblasti dálkového vzdělávání, stejně jako nutnost překlenout digitální propast. Digitální technologie, které mohou pomoci pandemii zastavit, musí být inkluzivní a při jejich navrhování, vývoji a používání musí být plně dodržována lidská práva, včetně práva na soukromí. Rada připomíná, že lidská práva platí stejnou měrou on-line i off-line, a to bez ohledu na použitou technologii.

Spolupráce

17. Rada připomíná své závěry ze dne 8. června 2020 o celosvětové reakci týmu Evropa na COVID-19, které mimo jiné odkazují na společné sdělení ze dne 8. dubna 2020 o globální reakci na COVID-19, a zdůrazňuje, že EU bude i nadále podporovat a prosazovat řádnou správu věcí veřejných, lidská práva, právní stát, genderovou rovnost a zákaz diskriminace, důstojné pracovní podmínky, jakož i základní hodnoty a humanitární zásady.

18. Rada zdůrazňuje, že přístup týmu Evropa je jedním z dokladů globální vůdčí úlohy EU a její odpovědnosti a solidarity. Rada oceňuje významné příspěvky všech členů týmu Evropa v rámci celosvětové reakce EU na COVID-19.
19. Současná pandemie ukázala, jak zásadní význam pro celosvětové zdraví, prosperitu a bezpečnost mají globální solidarita a mnohostranné instituce. Obzvláště důležitá jsou i opatření přijímaná na vnitrostátní úrovni. Evropská unie podporuje významnou úlohu systému OSN při aktivaci a koordinaci globální reakce na pandemii, v níž stěžejní místo zaujímají lidská práva. Musíme společně vyvodit příslušná ponaučení, abychom zajistili, že svět bude v budoucnosti odolnější. Na podporu výzvy generálního tajemníka OSN k úsilí o „kvalitnější oživení“ budeme společně pracovat na vytvoření podmínek pro oživení, v jehož rámci se budou budovat udržitelné, rovnoprávné a inkluzivní společnosti, a na zajištění toho, aby bylo toto oživení kvalitnější a ekologičtější.
20. Rada se bude touto záležitostí nadále zabývat a bude i nadále poskytovat strategické pokyny.
